

Skattelettelser og familietyper

Skattelettelser går til de rigeste - uanset familietype

Ved fremlæggelsen af VLAK-regeringens skatteforslag blev der præsenteret en familietypeberegning af en lavtlønnet HK'er. Af den specifikke fremsatte familietype er der under 100 personer i Danmark. Familietypeberegninger er *eksempler* på konsekvenser af de fremlagte skatteændringer for udvalgte typer med en lang række betingelser. Ser man i stedet for på indkomstgrupper, så får de ti pct. med de laveste indkomster omkring 300 kr. fra udspillet, mens de ti pct. med de højeste indkomster får knap 12.000 kr.

af analysechef **Jonas Schytz Juul**

11. september 2017

Analysens hovedkonklusioner

- Når man skal belyse konsekvenserne af ændringer i indkomstskatten, er en ofte benyttet metode at vise konsekvenserne for forskellige familietyper. Disse beregninger er netop *eksempler* på konsekvenser af de fremlagte skatteændringer for udvalgte typer.
- Ved fremlæggelsen af VLAK-regeringens skatteforslag blev der præsenteret en familietypeberegning af en lavtlønnet HK'er. Af den specifikke fremsatte familietype er der under 100 personer.
- En anden måde at illustrere fordelings effekterne af udspillet er ved at se på den samlede effekt for befolkningen beregnet vha. registerdata. Her ses det, at de ti pct. med de laveste indkomster i gennemsnit får omkring 300 kr. fra udspillet, mens de ti pct. med de højeste indkomster i gennemsnit får knap 12.000 kr.

Kontakt

Analysechef
Jonas Schytz Juul
Tlf. 33 55 77 22
Mobil 30 29 11 07
jsj@ae.dk

Kommunikationschef
Mikkel Harboe
Tlf. 33 55 77 28
Mobil 28 36 87 50
mh@ae.dk

Skattelettelser og familietyper

Når man skal belyse konsekvenserne af ændringer i indkomstkatten, er en ofte benyttet metode at vise konsekvenserne for forskellige familietyper. Disse beregninger er netop *eksempler* på konsekvenser af de fremlagte skatteændringer for udvalgte typer. Fordelen ved denne metode er, at man kan se på stilistiske konsekvenser af en skatteændring for udvalgte familietyper som f.eks. en HK'er, en direktør, en LO'er, en dagpengemodtager osv. Ulempen ved denne metode er, at disse familietyper ikke nødvendigvis rent faktisk eksisterer i virkelighedens verden. For at lave en familietypeberegning er det nødvendigt at fastlægge en række antagelser om familietypen. Det er antagelser om eksempelvis:

- Indkomster. Lønindkomst og evt. anden indkomst (overførsler, kapitalindkomst mv.)
- Boligforhold. Ejer, lejer, boligstørrelse, husleje mv.
- Familien. Antal børn, alder på børnene, ægtefællens indkomst, udgifter til børnepasning mv.
- Fradrag. Udgifter til a-kasse, fagforening, efterlønsbidrag, transport, renteudgifter, pensionsindbetalinger mv.

Det er oplagt, at man kan lave mere eller mindre realistiske antagelser i en familietypeberegning, og uanset hvilke antagelser, man lægger ned over beregningen, vil en familietypeberegning ikke være fuldt dækkende for konsekvenserne af en skatteændring. Derfor vælger man ofte også at vise konsekvenserne af en skatteændring ved at se på en modelberegning, hvor konsekvenserne af en skatteændring beregnes for hele befolkningen vha. registeroplysninger.

De antagelser, man gør om udgifter til a-kasse, fagforening, efterlønsbidrag og husleje, kan få ekstra stor betydning, hvis man viser konsekvenserne af en skatteændring i procent af rådighedsbeløbet, efter udgifter til disse poster er trukket fra. Hvis rådighedsbeløbet bliver relativt lille, fordi man har fratrukket relativt store udgifter til bolig mv., så bliver den relative konsekvens af skatteændringen stor, da det måles i forhold til et lille rådighedsbeløb. Opgør man skattelettelsen i forhold til indkomsten efter skat (men før faste udgifter), bliver skatteændringen relativt mindre.

Det seneste eksempel på dette var ved fremlæggelsen af VLAK-regeringens skatteforslag, hvor en familietypeberegning af en lavtlønnet HK'er viste en gevinst på 7,1 pct. af rådighedsbeløbet, men kun 3,4 pct. af indkomsten før boligudgifter¹. Selvom resultatet er det samme opgjort i kroner, er der altså i dette tilfælde stor forskel på den relative gevinst afhængigt af, hvad man måler i forhold til.

Samtidig kan det diskuteres, hvor realistiske antagelserne om denne lavtlønnede HK'er fra fremlæggelsen er. I tabel 1 er der vist antal personer i forskellige lønintervaller i et forsøg på at indsnævre, hvor mange personer, der opfylder kriterierne i familietypeberegningen.

I beregningerne fremlagt af regeringen var der regnet på en enlig HK'er med en løn på 215.000 kr. og udgifter til a-kasse, fagforening og efterlønsbidrag på over 15.000 kr.

¹ <http://www.dr.dk/nyheder/politik/ny-beregning-fra-regeringen-hker-faar-mindre-skattelettelse-end-direktoeren>

Af tabel 1 ses det, at der i alt er knap 96.000 voksne med en lønindkomst på mellem 200-230.000 kr. Ser man kun på enlige uden børn, er der godt 26.500 personer i dette løninterval. Begrænses der yderligere til, at personerne minimum skal have 15.000 kr. i fradragsberettigede indbetalinger på fagforening, a-kasse og efterløn, er der blot 1.000 personer i dette løninterval. Hvis der herudover betinges på, at personerne skal være fuldtidsbeskæftigede, er der under 200 personer i intervallet. Ud af disse er de 57 medlemmer af HK's a-kasse. Indsnævres lønintervallet yderligere, er der endnu færre, der opfylder kriterierne.

Tabel 1. Personer opdelt på lønindkomst				
	210.000- 220.000 kr.	205.000- 225.000 kr.	200.000- 230.000 kr.	alle
	Personer			
Alle voksne	31.962	63.736	95.792	4.539.791
Alle enlige uden børn	8.986	17.778	26.553	1.426.302
Alle enlige uden børn med min. 15.000 kr. i fradragsberettigede indbetalinger*	348	741	1.064	53.031
Alle enlige fuldtidsbeskæftigede uden børn med min. 15.000 kr. i fradragsberettigede indbetalinger	63	135	190	39.816
Alle enlige fuldtidsbeskæftigede uden børn med min. 15.000 kr. i fradragsberettigede indbetalinger og medlem af HK's a-kasse	17	42	57	6.076

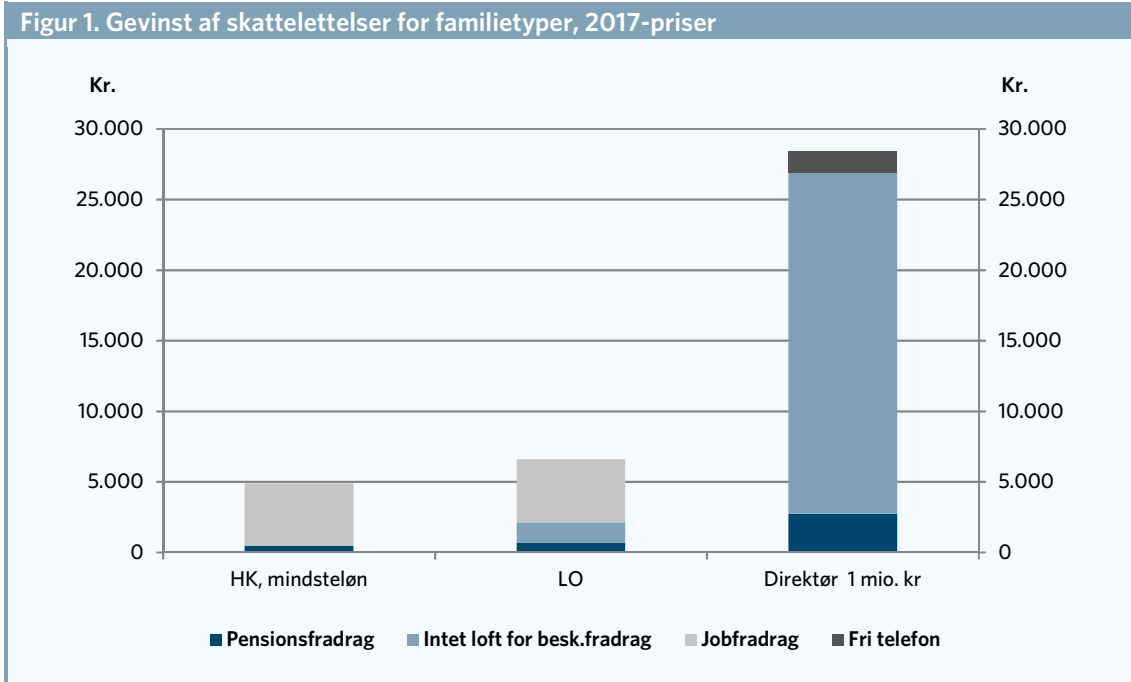
Anm: Voksne er her defineret som personer over 17 år. Fuldtidsbeskæftigelsen er opgjort på baggrund af ATP-indbetalinger.

* bidrag til arbejdsløshedsforsikring, efterløn, fleksydelse og fagforeningskontingent, der kan trækkes fra på selvangivelse. Lønindkomst er hentet fra Danmarks Statistiks lønopgørelse LOENMV_13

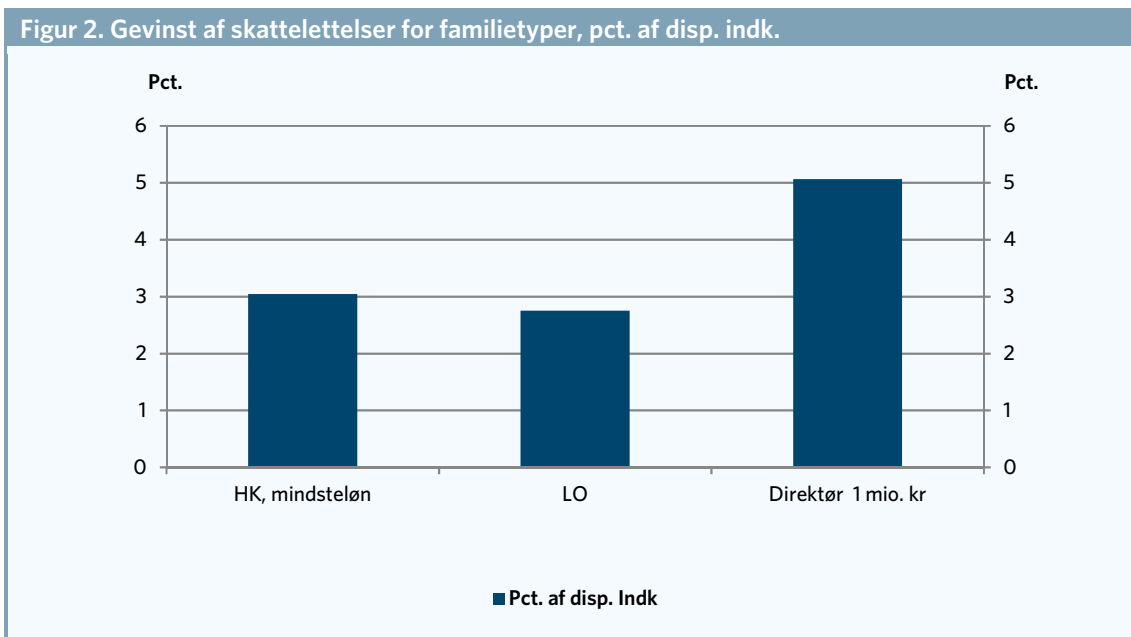
Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

Uanset hvilke antagelse man benytter i en familietypeberegning, vil det dog være eksempler på konsekvenserne, og en sådan beregning vil aldrig være fuldt dækkende for de samlede konsekvenser. Det bliver dog problematisk, hvis de relative gevinster er helt afhængige af (urealistiske) antagelser om boligudgifter osv.

AE benytter også familietypemodellen og har beregnet konsekvenser af skatteændringer på forskellige familietyper. Nedenfor er der vist konsekvenserne af VLAK's skatteforslag for forskellige familietyper. Figurene viser, at skattelettelsen er størst for den højestlønnede både opgjort i kroner og opgjort i procent af disponibel indkomst. Gevinsten i figur 2 er altså opgjort i forhold til den disponible indkomst (indkomst efter skat) og er derfor ikke ligeså afhængig af antagelser om boligudgifter, a-kasse og fagforening som en opgørelse opgjort i forhold til rådighedsbeløbet.

Anm.: Figuren viser de samlede gevinster af indførelse af nyt skattefradrag ved indbetaling til pension, pensionsindbetalinger som grundlag for beskæftigelsesfradrag, fjernelse af loft over beskæftigelsesfradrag, nyt jobfradrag samt fjernelse af skat på fri telefon.
 Kilde: AE pba. Skatteministeriets Familietypemodell (vers. ØR dec. 2016)

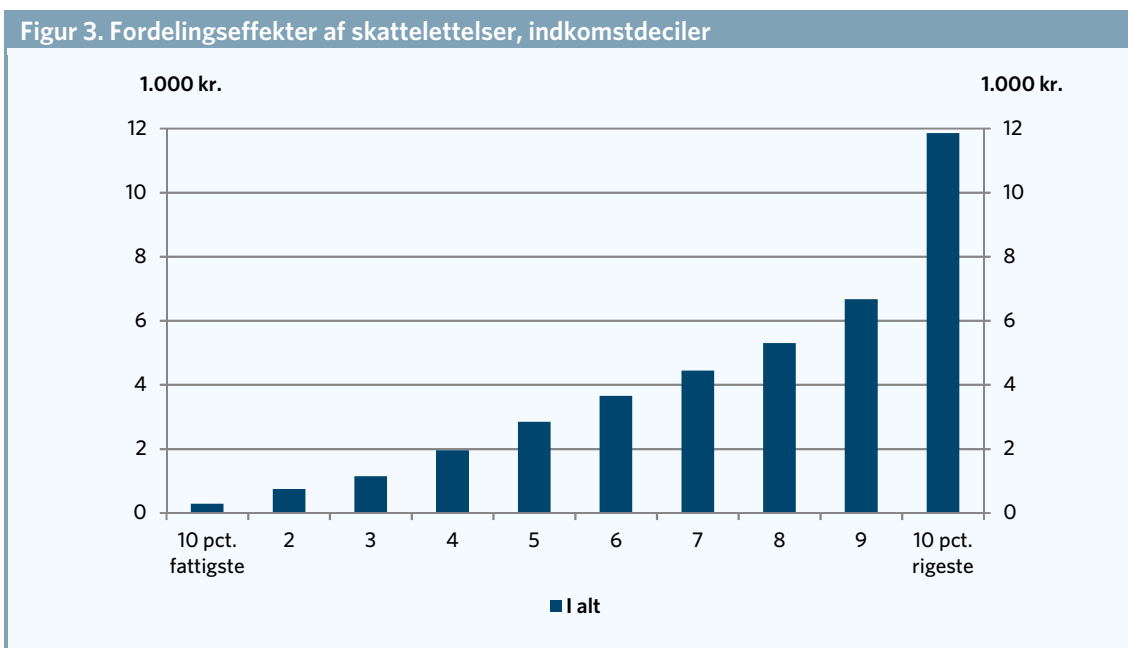
Anm.: Figuren viser de samlede gevinster af indførelse af nyt skattefradrag ved indbetaling til pension, pensionsindbetalinger som grundlag for beskæftigelsesfradrag, fjernelse af loft over beskæftigelsesfradrag, nyt jobfradrag samt fjernelse af skat på fri telefon.
 Kilde: AE pba. Skatteministeriets Familietypemodell (vers. ØR dec. 2016).

Størst gevinst til de ti procent rigeste

En anden måde at illustrere fordelings effekterne af udspillet er ved at se på den samlede effekt for befolkningen beregnet vha. registerdata. Det er vist i figur 3, hvor befolkningen er opdelt i ti lige store grupper ud fra deres disponible indkomst. 1. decil er således de ti pct. med den laveste indkomst, mens 10. decil er de ti pct. med de højeste indkomster. I figuren er den gennemsnitlige gevinst for skattepligtige vist.

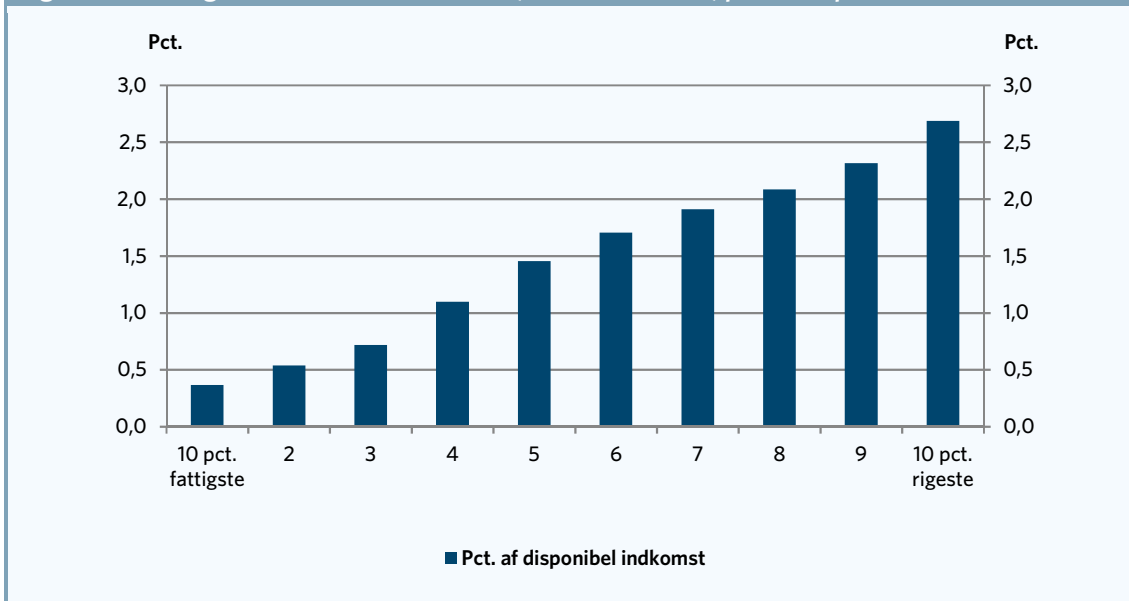
Af figuren ses det, at de ti pct. med lavest indkomster i gennemsnit får omkring 300 kr. fra udspillet, mens de ti pct. med de højeste indkomster i gennemsnit får knap 12.000 kr. Gevinsten for de rigeste er altså omkring 40 gange så høj som for de ti pct. fattigste.

Den lave gevinst blandt de ti pct. fattigste skal ses i lyset af, at skattelettelserne er målrettet personer i beskæftigelse, og da langt hovedparten i de laveste indkomstdeciler er uden beskæftigelse, får de ikke glæde af skattelettelserne. Omvendt kan den høje gevinst blandt de ti pct. rigeste bl.a. forklares med afskaffelsen af loftet over beskæftigelsesfradraget, der giver en stor skattelettelse i toppen af indkomstfordelingen.

Anm: I forhold til 2022-skattegrænser opgjort i 2017-niveau. Indkomstdecilerne er dannet på husstandsækvivaleret disponibel indkomst. Kun skattepligtige personer er taget med i figuren. Skattelettelsen er opgjort på personniveau. Beregningsforudsætninger er angivet i boks 2.
 Kilde: AE på baggrund af AE's skattemodel baseret på lovmodellens datagrundlag.

Ser man på skattelettelsen i forhold til disponibel indkomst, bliver der også givet de største lettelser i toppen. Skattelettelsen for de ti pct. rigeste svarer således til en stigning i disponibel indkomst på 2,7 pct. For de ti pct. fattigste er fremgangen på 0,4 pct. Det er vist i figur 4. Generelt ses det af figuren, at jo højere indkomst, desto højere er den relative gevinst fra skattelettelsen.

Figur 4. Fordelingseffekter af skattelettelser, indkomstdeciler, pct. af disponibel indkomst

Anm: I forhold til 2022-skattegrænser opgjort i 2017-niveau. Indkomstdecilerne er dannet på husstandsækvivaleret disponibel indkomst. Kun skattepligtige personer er taget med i figuren. Skattelettelsen er opgjort på personniveau. Beregningsforudsætninger er angivet i boks 2.
 Kilde: AE på baggrund af AE's skattemodel baseret på lovmodellens datagrundlag.

Boks 1. Metode og antagelser til figur 1 og figur 2

AE har regnet på de forskellige elementer af regeringens foreslåede skattereform:

- Fjernelse af loftet over beskæftigelsesfradraget
- Indførelse af nyt jobfradrag. Det antages, at grundlaget for det nye jobfradrag er det samme som grundlaget for beskæftigelsesfradraget. Det betyder, at når pensionsindbetalinger kan indgå i grundlaget for beskæftigelsesfradraget, så indgår de også i grundlaget for det nye jobfradrag.
- Indbetaling til pensioner indgår i grundlaget for beskæftigelsesfradrag. Kun den del, der ikke er til aldersopsparing. Hele det resterende pensionsbeløb er tillagt grundlaget for beskæftigelsesfradraget.
- Skattefradrag ved indbetaling til fradragsberettigede pensionsordninger. Den del af pensionsindbetalinger, der ikke er aldersopsparing, giver et ligningsmæssigt fradrag. Pensionsindbetalinger er opgjort efter AMB.
- Fjernelse af skat på fri telefon.

Beregningerne er foretaget på Skatteministeriets Familietypemodell (version december 2016) i 2017-priser og med skattesystem som 2025. Alle beløbsgrænser og satser fra regeringens udspil er sat ind i modellen.

Den samlede gevinst opgjort i procent er angivet i forhold til den disponible indkomst, dvs. indkomst samt eventuelle indkomstoverførsler fratrukket indkomstskat samt arbejdsmarkedsbidrag.

AE har regnet på følgende familietyper:

Direktør med løn før pension på 1.045.000 kr. samt pensionsindbetalinger på 178.700 kr. svarende til 17 pct. Intet på alderspension. Alder 35 år samt fri telefon. Ingen børn. Enlig.

LO'er med løn før pension på 361.000 kr. samt pensionsindbetalinger på 45.000 kr. svarende til 12 procent, hvoraf 8.900 kr. er til aldersopsparing. Alder 35 år. Ingen børn. Enlig.

HK'er på mindsteløn med løn før pension på 215.000 kr. samt pension på 25.800 kr. svarende til 12 procent, hvoraf 8.600 kr. er på aldersopsparing. Alder 35 år. Ingen børn. Enlig.

Boks 2. Beregningsforudsætninger til figur 3 og figur 4

De fordelingsmæssige konsekvenser af skattelettelserne er regnet på AE's skattemodel, der er baseret på lovmodellens datagrundlag 2014. Indkomster, fradrag, overførsler mv. er fremskrevet til 2017-niveau. Der er regnet på et 2022-skattesystem opgjort i 2017-priser.

Det er antaget, at der indbetales til alderspension, og den del fratrækkes derfor pensionsindbetalingerne. Dette kan undervurdere provenutabet (og dermed skattelettelsen) af det nye ligningsmæssige fradrag for pensionsindbetalinger og af at pensionsindbetalinger nu indgår i grundlaget for beskæftigelsesfradrag og jobfradrag.

Pensionsindbetalinger (ekskl. indbetalinger til alderspension) indgår både i grundlaget for beskæftigelsesfradraget og det nye jobfradrag.

Der gives ligningsmæssige fradrag for pensionsindbetalinger (ekskl. alderspension) som beskrevet i VLAK's udspil.

Fremrykningen af stigningen i topskattegrænsen er ikke taget med, da der regnes på et fuldt indfaset udspil i 2025. Derfor er afskaffelsen af udligningsskatten heller ikke medregnet.

Nedsættelsen af registreringsafgiften er ikke medregnet, hvilket undervurderer skattelettelsen særligt i toppen af indkomstfordelingen.

Samlet er der fordelt et provenu på 18,5 mia. kr. i analysen.

Udspillet kan læses her:

http://www.skm.dk/media/1489392/saadan-forlaenger-vi-opsvinget_jobreformens-fase-ii_web.pdf